

TEATRIKUNST

Merle KARUSOO

ESITAJAD

Eesti teatriliit

Tartu ülikooli senat

SÜNDINUD 1. juulil 1944

HARIDUS, TEADUSKRAAD

Lõpetas Tallinna 21. keskkooli

1961–1963 Viljandi kultuurikool, näitejuhtimise eriala

1968–1972 Tartu riiklik ülikool, eesti filoloogia eriala

1972–1976 Tallinna riiklik konservatoorium, näitleja ja lavastaja eriala

1999 – MA (kultuuriajalugu), Tallinna pedagoogikaülikool

TEENISTUSKÄIK

1968–1972 Tartu ülikooli sotsioloogialaboratooriumi laborant; 1976–1978 ja 2006–2014 Eesti draamateatri ning 1979–1983 Eesti noorsooteatri lavasta; 1983–1987 ajakirja Teater.Muusika. Kino ning Kultuur ja Elu koosseisuväline korrespondent; 1987–1998 Pirgu arenduskeskuse mälusektori juhataja; 1998–1999 Eesti draamateatri juht; aastast 1976 ühtlasi (vaheaegadega) Eesti muusika- ja teatriakadeemia lavakunstikooli erialaõppejõud (1976–1980 9. lennu kursusejuhendaja); on õpetanud ka Tallinna pedagoogikaülikoolis, Viljandi kultuurikolledžis, olnud Tartu ülikooli vabade kunstide kutsutud professor (2014–2015).

LOOMETÖÖ

Merle Karusoo on lavastaja, näitekirjanik, õppejõud, elulugude koguja ja uurija ning publitsist. Ta on teatripraktik, kes oma teatritegevust on mõtestanud ja jäädvustanud mitmetes raamatutes („Mida on õpetanud Voldemar Panso“, 1980), kirjutanud näidendeid („Kõik oleneb meist endist“, 1964), avaldanud tekstikogumiku („Kui ruumid on täis“, 2008) dramatiseerinud, avaldanud teatri- ja ühiskonnateemalisi artikleid, seadnud avaldamiseks Voldemar Panso päevaraamatud (I–II, 2007, 2. tr 2008), tegelenud integratsiooniprojektiga „Kes ma olen“ (1999–2002). 2019 ilmus „Tunnistamisi. Mõtteid ja esseid“, mis sisaldab valiku Karusoo mõtetest, esseidest ja kõnedest 1985–2019. Voldemar Panso 100. sünniaastapäevaks valmib Karusoo koostatud kogumik Panso päevikuvormis märkmetest, visanditest ja mõtetest.

TUNNUSTUSED

Ants Lauteri preemia 1980

Jakob Hurda preemia 1989

Eesti teatriliidu uue teatri asutaja aastapreemia 1991

Eesti kultuurifondi aastapreemia 1993

Eesti vabariigi kultuuripreemia 1998, 2007, 2018 (elutööpreemia)

Priit Põldroosi preemia 1998

Valgetähe IV klassi teenetemärk 2001

Eesti kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastapreemia 2006

Lavastusi:

F.Tuglas, M.Karusoo „Popi ja Huhuu“, 1975 (diplomilavastus Eesti draamateatris)
E.Vilde „Tabamata ime“, 1975 (diplomilavastus Eesti draamateatris)
M.Gorki „Päikese lapsed“, 1976
A.Vampilov „Pardijaht“, 1977
C.Higgins, J.-C.Carrière „Harold ja Maude“, 1978
L.Petruševskaja „Cinzano“, 1978 (Eesti noorsooteatris, ka tõlge, mängis Elja Smirnovat)
A.Makarenko, M.Karusoo „Makarenko koloonia“, 1979 (diplomilavastus)
M.Traat „Puud olid, puud olid hellad velled“, 1979 (diplomilavastus)
E.O’Neill „Elektra saatus on lein“, 1981
B.Shaw „Püha Johanna“, 1982
M.Arro „Näete, kes tuli“, 1982 Endlas, ka tõlge
M.Karusoo, K.Saukas „Uka-uka“, 1986 (Eesti noorsooteatris)
P.O.Enquist „Vihmausside elust“, 1986 (Ugalas)
G.Moser „Aastapidu“, 1990 (Pirgus)
A.H.Tammsaare, M.Karusoo „Täieline Eesti vabariik“, 1992 (Endlas)
M.Karusoo „Circulus, 1993 (koos Toomas Lõhmustega, vabaõhuetendus Otepääl) ja „Apokriiva lugu (Juudit)“, 1994, (rahvusvaheline festivaliprojekt)
E.Vilde „Pisuhänd“ ning M.Karusoo jt „Second-händ“, 1994 (Vanemuises)
E.Vilde „Tabamata ime“, 2001 (diplomilavastus Tallinna linnateatris)
M.Edson „Hingetõmme“, 2002 (Vanemuises)
M.Karusoo „HIV“, 2002 (Eesti draamateatris, koostöös R.A.A.A.M.-iga)
A.Kivirähk „Voldemar“, 2007
K.Saukas „Võlg“, 2007 (Kuressaare linnateatris, koostöös R.A.A.A.M.-iga)
E.O’Neill „Pikk päevatee kaob öösse“, 2008
A.Kivirähk „Vombat“, 2009 ning „Vassiljev ja Bubõr ta tegid siia...“, 2010
P.Piik „Panso“, 2010
D.Hare „Vertikaaltund“, 2012
P.Teale „Minu oma“, 2012 (Ugalas)
J.Hodge „Kollaborandid“, 2013
M.Karusoo, L.Aedmaa, J.Rahmani, P.Saul-Gorodilovi „Laul, mis jääb“, 2014

Eluloolavastusi (ka tekst):

„Olen 13-aastane“, 1980; „Meie elulood“, 1982 (diplomilavastus); „Kui ruumid on täis...“, 1982 (diplomilavastus); „Aruanne“, 1987 (Pirgus); „Haigete laste vanemad“, 1988 (Eesti draamateatris); „August Oja päevaraamat“, 1990 (Pirgus); „Theodor Maripuu kirjad“, 1990 (Pirgus); „Kured läinud, kurjad ilmad“, 1997 (Eesti draamateatris, ka lavakujunduse idee autor); „Sügis 1944“, 1997 (Viljandi kultuurikolledžis); „Laste riskiretk“, 1997 (VAT teatris); „Küüdipoisid“, 1999 (eripreemia festivalil Draama 1999); „Save Our Souls / Spassite naši duši / Päästke meie hinged“, 2000 (VAT teatris); „Viinist Moskvani – Lastekodu nr. 6“, 2004 (teatريفestivalil Wiener Festwochen); „Misjonärid“, 2005 (Rakvere teatris, koostöös R.A.A.A.M.-iga); „Täna me ei mängi“, 2006 (Vene teatris, koos Toomas Lõhmustega); „Küpsuskirjand 2005“, 2006 (koos Toomas Lõhmustega).